

Az országos dalárszövetség | A budapesti nemz. zenede | A budai zeneakademia
HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap három negyed éven, zenemellékletekkel, zeneszerzők és zeneművészek arcképeivel.
Ugy a lap szellemi részét illető közlemények, mint a kiadóhivatalt ügykörébe tartozó levelek a társulat igazgató-ágához (váci utca 3.) intézendők.

Budapest, 1883. február 4.

Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. — Külföldre egészévre 8 frt, félére 4 frt

Előfizethetni a „Harmonia” nemzeti zeneműkereskedésben. Budapest, Váci utca 3. s vidéken minden könyvkereskedésben. — Egyes szám ára 15 kr.

Kiadja a „Harmonia” magyar zeneművészek társulata.

Felelős szerkesztő: Dr. Hubay Károly.

Ondriček Ferenc.

Ez a fiatal művész született zenész, bölcsője a Hradschinon állott Prágában. Atyja ugyanott egy magánzenekar karmestere volt és családjának majdnem minden tagja többé kevésbé ügyes zenész lett, Ferenc úgyszólván minden lélekzétével zenét szívott magába s így nem csoda, hogy tehetsége oly korán fejlődött. Tizennégy éves korában a prágai zenede növendékei sorába lépett, hol is Bennevit tanár kitűnő vezetése mellett három esztendőn er nyedetlen szorgalom és buzgósággal végzett olyannyira, hogy ezen idő letelével már Bruch és Beriot hangversenyeivel is felléphetett nyilvánosan. Ez első, úgyszólván ujonc-esztendőkön átesve, tizenhét éves korában Párisba ment, hogy tanulmányait Massart tanárnál folytassa; s habár Massart tanítványai akkor már teljes számmal voltak, Ondriček, tekintve rendkívüli tehetségét, mégis felvétetett. Elsőrangú tehetsége párosulva szorgalmával, előmenetelével, már az első esztendőben biztosított

Ondriček Ferenc.

ták volna neki az első díjat, de miután törvény, hogy külföldi csak két év lefolytával versenyezhet, Ondričeknek is két esztendőig kellett e kitüntetésért küzdeni; ugyanekkor correpetitorja volt a kis Tuának, ki szintén Massart tanítványa. A fiatal művész játszott Párisban (Pasdeloupnál), Londonban, Brüsszelben s más világvárosokban, mindenütt a legnagyobb feltűnést keltve. Ez évben végre Bécsbe ment, hol is az első „művészestén” remek előadásával a lehető legelőnyösebben mutatta be magát, a tulajdonképeni tűzpróbát azonban az utolsó philharmonikus hangversenyben állta meg; Mendelssohn hegedű-versenyével egészen magáévá téve a közönséget. Arcképet e számban hozzuk e rokonszenves külsejű művészek, ki f. hó 16-án a vigadó kistermében fog először fellépni a budapesti közönség előtt. A művész játszani fogja Mendelssohn hegedű-versenyét, „Soirée parisienne” Wehle-Lalo-tól és Ernst magyar dalait. Előre figyelmeztetjük a közönséget e tüneményeszerű hegedűsre.
Lantos.

kább, mert Aradi Gerő (az új szabadkai igazgató) most már Szegeddel édes keveset törődik.

A népszínmű ujdonságokból színre került a „Marsa és Mariska“ és a „Tót leány“, mindkettő közepes sikerrel, világos jelöléssel annak, hogy Blaháné művésze még az ölből is aranyat csinál Budapesten. Nem az a tűzpróba, mi tetszik a népszínháznál, hanem az a tűzpróba, mi tetszik egy olyan tősgyökeres magyar városban, mint Szeged. (Budapesten, a népszínházban a „Tót leány“ eddig 22-szer adatott zsufozt ház előtt s a hány-szor adják, mindig megújratja a közönség Blaháné összes dalait. Nagyon rossz előadás lehet az a szegedi, hogy ott a „Tót leány“ csak közepes sikert tudott elérni. Szerk.)

Azzal végzem soraimat, hogy bizony megérdemeltük már annyi penitencia után az állandó s rendszeresített színészet menyországát.

Alföldi zenebarát.

Színház és hangversenyterem.

A nemz. színházban a drámai szak nagy veszteséget szenvedett, Halmi Ferenc, a kitünő művész Olaszországba utazott, hogy annak enyhe ege alatt üdülést keressen. Élet erején rágódó makacs betegség utóbbi időben annyira elgyöngyített, hogy utolsó szerepét a „Párisi regény“ben csakis izgató szerek segítségével volt képes végig játszani. Hír szerint Halmi egy évig fog Olaszországban maradni, pótolhatlan ür támad utána, nincs a nemz. színház drámai személyzetében egy tag sem, ki képes lenne őt pótolni. Halmi távozásával a műsor más irányba fog zökkenni.

Az operánál Wilt né asszony dominálja még mindig a helyzetet. Mint Melinda még nagyobb sikert aratott az eddigiekénél, ha ugyan lehetséges az ő sikerénél szuperlatívusokban beszélni. A közönség csakis ő vele foglalkozik, ha ő nem énekel, akkor félig üres a színház. Nagy veszély rejlik ebben s a közel jövő fogja igazolni az ilyen permanens vendégszereplések káros voltát. Balázsné Bogárné Vilma asszony mint szerződött tag „Fidelio“-ban lépett fel először. Gratulálunk az igazgatóságnak és bölcs ta-

nácsadóinak a balsikerhez, melyet ezzel a felléptetéssel elért — bizony előre tudhatta volna, (ha ugyan célzatosan nem járt el) hogy Wilt Mária művészetének benyomása alatt egy, bár kisebb szerepekben hasznavehető — de utóvégre is hangja fogyatékán levő énekesnő ily nagy szerepben meg fog bukni.

„A fekete hajó“ operette ujdonságról, mely mult hó 26-án adatott először a népszínházban, már utolsó számunkban említettük, hogy sikert aratott, miután azonban az első előadás után az egész fővárosi sajtó unisono elítélte az ujdonság szövegét „erkölcsrontó, izléstelen jelenetei miatt“ a népszínházi bizottság kénytelen volt Evva Lajos igazgatónak meghagyni, hogy az operette szövegét változtassa meg, mert eredeti alakjában többé nem engedni színre hozatni. Nem akarunk e vitába elegyedni, nem is akarjuk kutatni, hogy valjon csakugyan olyan „erkölcstelen“-e a „Fekete hajó“ meséje, mint a minőnek egy pár — a népszínház vezetői iránt — bizonyos okoknál fogva nagyon elkeseredett lap-társunk befestette, csak annyit kívánunk megjegyezni s az illető szigorú erkölcs-és tisztesség-hirdetők figyelmébe ajánlani, hogy ne lőjjenek túl a célon, hanem maradjanak meg tárgyuknál. Azért mert a „Fekete hajó“ szövegében előforduló egyes jelenetekben méltán megütöttek, azért még nem lehet elítélni az egész operette-irodalmat s kigyót békát kiáltani a francia operettekre. Ha Párisban meg tudják nézni s megtapsolni az ilyen „erkölcsstelenégeket“, akkor a mi közönségünk erkölcsese sem fog megromlani általuk, biztosíthatjuk az illetőket, még pedig beható tanulmányok alapján, hogy a budapesti közönség egy cseppet sem erkölcsösebb, mint a párisi, vagy fordítva egy szikrányit sem erkölcsstelenebb, mint amaz. Nem is az ilyen operettek rontják az izlést, hanem az afféle „Szeged szegged“ című, fájdalom — népszínműnek nevezett „betyár“ darabok, melyek tele vannak káromkodásokkal és a durva kifejezések egész gyűjteményét rejtik magukban. A finom kétértelműségeket az, a kinek nem szólnak, úgy sem érti meg, az, a ki elérte, annak legfeljebb mosolyt csal-

hatnak ajkaira, de izlését, vagy plane erkölcsét nem fogják alterálni.

Ha nem adhatnak a népszínházban operettet, akkor bizony minden nap népszínművet kellene adni. Honnan venni, mikor nincs? Különböztetve ezt a közönség is csakha mar megunná, mert hogy például a „Csikós“, „Két pisztoly“, „Peleskei nótárius“, „Tündérlak magyarhonban“ népszínműveket valaki ötször-hatször lássa havonként, ahoz valamivel több kell mint „haza fisa“. Ha tehát reá szorultunk a francia muzsára, akkor ne üldözzük, hanem örvendjünk ha megtölti azt a színházat, melynek közönsége még ma is naponként egy ötöd részt idegen ajkú.

A „Fekete hajó“ meséje az új átdolgozásban mit sem veszített, sőt ellenkezőleg nyert, mert nagyon csatlakozik Rákosi ha azt hiszi, hogy a darab sikeréhez multhatlanul megkívántatik ama kvalifikálhatlan hely, a hol a második felvonást végig játszatta. A „Tharzia“ személye iránti érdeklődés nem csökkent az által, hogy az új átdolgozásban csak szenvedő rabszolga leányként, s nem egyuttal az aljas bűn prédájaként tűnik fel előttünk.

A zene határozott és osztatlan sikert aratott. Vannak a partitúrában egyes számok, melyek akármelyik ismert nevű operette zeneszerzőnek is becsületére válnának. Például az első felvonásban a fekete hajó ballada, Oziriades herceg első dala „Ó, mi szép, ó, mi kedves“. A második felvonásban a „dal a legényekről“, a nagy kettős, és a hatásos finale. Br. Bánffy György ezen művében tehetséget, még pedig nem közönségsé tehetőséget árult el, tanulmányait folytatva, még tökéletesebbet is várhatunk tőle.

A szereplők kitünők voltak. Pálma y Ilka mint Oziriades és Hegyi Aranka mint Tharzia, a leghálásabb szerep s Hegyi Aranka elismert művészetével ki is aknáta szerepét. Kassai nak Alopex miniszter szerepében hatalmában állott volna a második felvonásban botrányt felidézni, az ő diskreciójának köszönhetik szerzők az első előadás sima lefolyását.

Végül megemlítjük, hogy a zenekart Serly karnagy vezette, a nála megszokott erélyvel és odaadással. Mindig örvendünk, ha a karnagy széken olyan

Vidéken már játszott népszínműben, mikor felkerült a nemzeti színházhoz operai karékesnek.

Szathmáry Károly ebben a tájban iltte menyegzőjét. És pedig mivel falun esküdött, a hová nem hívhatta meg lakzira nemzeti színházi kollegáit, az oktávát itt tartotta meg. Meg voltak híva a színház elsőrendű drámai tagjai, köztük Egressy Gábor, Lendvai Márton, Szerdahelyi, Füredi stb. azután Szilgietti, Radnótfáy intendáns, végre Odry. A ki csak úgy került a lakodalmak közé, hogy Szathmáry gyakran volt meghíva Odry rokonainál, mikor az ő vidékükön járt s most ekképen akarta viszonzni a nyert szíveséget.

A vacsora után a társaság feloszlott: egy része a kártyasztalhoz ilt, más része poharazgatva pattogtatá az adomákat: némelyek énekeltek, játszottak. A nemzeti színház énekkarából egy kis zenekar alakult s az mulattatá a vendégeket. Szerdahelyi végig feküdt a pamlagon s a hallgatásban gyönyörködött.

Odrynak hirtelen ötlete támadt. Senki sem hallotta még hangját a nemzeti színháznál — solo. Annyit tudtak felőle, hogy jó karékes, de hogy népdalokat is tudjon énekelni, azt csak az este láták álmétködvá.

Odry odaült a zongora mellé s énekelte Egressy Béniének egy dalát. Készakarva választotta, hogy magára vonja Egressy Gábor figyelmét.

Egressy Gábor, amint megeseendőlni hallotta a dalt, visszafordult széken s úgy nézett Odryra.

Füredi meg a másik szobából kiszólt: Itt a kis Füredi. Szerdahelyi is felocsudott szunyókálásából. A dalt, azt ismerte, de a hangot nem.

— Ki énekel itt? Kérdé bóbiskolva.

— Odry! Odry! hangzott jobbra is. halra is. Meg kellett ismételnie a dalt

Az emelet lépcsőjének kinyitották ajtaját. Odryt felléptették népszínműben Radnótfáy rögtön megkérde, miféle népszínmű szerepeket tud már? Odry azt felelé: mind tudja.

Válaszszon tehát egyet, a melyben kísérletet akar tenni.

Parlagi Janesit választotta.

Az előadás iránt meglehetősen érdeklődött a közönség: ámbár nem figyelmzették rá hangzatos hirdetésekkel. Meglehet, hogy jobb is volt így. A szerény kísérletnek annál esatlanosabb lett a hatása

Valami fényes auspiciumokkal nem igen kecsgettette magát a debutans. A színház is mintegy kegyképen tünteté fel, hogy alkalmat adott neki a sokat ígérő, de aggasztó kísérletre. Még ruhát is rongyosat adtak neki, úgy, hogy tréfásan megjegyzé kollegái előtt (mert Parlagi Janesit tudvalevőleg gazdag ember, kinek 10,000 frt jövedelme van és sokat ad jótékony célra): Szegény Parlagi Janesit, nem hiába hogy mindenét elosztogatja, magának nem került ruhara!

Az első felvonás esüdesen mult el. — Odry eljátszotta és elénekelte tisztességesen szerepét, de minden feltűnés nélkül. Hanem, midőn a második

felvonásban Széppatakynének (Felekyné játszotta akkor, a ki ígéző szép volt e szerepben) eléneklé:

„A virágnak megtiltani nem lehet“: a közönség viharos tapsokban tört ki s megismételté a dalt.

A nyolevan éves Dömötöri Németh Nepomuk, Odry nagybátyja, ki mankón járt, de hallván öcsésének felléptéről, elvitete magát a színházba, a felvonás után mankón felkapaszkodott a masodemeleti öltözőbe, a hol Odry öltözött, feléje tárta karjait s megölelte örömeiben.

Odryt kivették a korból s szerzőtették színesznek.

Először azonban inas-szerepeket osztottak nek. Akkor még nem tudta, hogy az inas-szerepek közt is van nem egy derekas. Ő csak azt nézte hogy inas. Már ezt nem játszhatja.

— És miért? Kérdé Radnótfáy.

— Csak nem játszom libériás inast, mikor anynyi úr rokonom ilt a színházban!

Ez hatott az intendánsra. Csakugyan. Egy úrra nem illik a libéria, — kivált a rokonai előtt. Igaz!

És ezentúl nem játszottak vele többé inast.

*

Hanem azért játszik elégszer inas-szerepet — szíveségből.

Parancsol a jókedvű közvélemény. És ő nem tagadhatja meg az engedelmességet. Mikor az írők kárpáti kirándulása volt, akkor is az aggteleki bar

egyént látunk, ki nemes ambíció és a művészet iránti szeretettel van éltelve.

Frankhauser Károly a nemz. színház zenekarának tagja, mult héten sikerült hangversenyt rendezett a „Harmonia” társulat váci utcai zongoratermében. A terem egészen megtelt díszes közönséggel, ott voltak Liszt Ferenc és dr. Haynald Lajos bibornok érsek is. A hangversenyző a nemz. zenedéből került ki s így jó iskolának tanítványa, ezt ezen alkalommal is bebizonyította, csak azt sajnáljuk, hogy a teljes sikert a műsor összeállítása gátálta. Miért választott ilyen nehéz darabokat, melyek úgy technikaileg, mint felfogás tekintetéből a tökély fokán álló mestert igénylik: miért nem játszott apróságokat is a cantilene kimutatására. Dícséretre méltó ugyan a törekvés és a szándék, de ne feledje Frankhauser úr, hogy a nyilvános fellépés alkalmával az izgatottság sokat levon a készülségből s hogy a Beethoven-hangversenyt csak az a művész képes nyilvánosan kifogástalanul játszani, ki szakadatlanul a közönség előtt állva megedződik mindenféle zavaró külbefolyás ellen. A Saint-Saëns-féle „Rondo Capriccioso”-t igen szépen, nemes felfogással és figyelemreméltó „Spiccato”-val játszta a hangversenyző, szint-úgy a Rubinstein szonátát is, mely az érdekes hangverseny bevezetéseül szolgált. A hangversenyzőt lényegesen támogatták Bartolucci k. a. a nemz. színház tagja, ki Kintner Károlytól énekelt két csinos, érdekeltes dalt és Rausch Károly és Gosztonyi Béla urak, kik valóságos bravourral játszásk Liszt egyik rhapsodiáját két zongorán. Frankhauser úr a hangverseny tiszta jövedelmét az Arany János szobor alap javára ajánlotta fel, mindenesetre utánzásra méltó példa.

A budapesti angol kisasszonyok zárójában mult vasárnap este igen szép ünnepély volt. A növendékek adtak hangversenyt dr. Haynald Lajos bibornok érsek jelenlétében. A mindenki által tisztelt és szeretett főpap látható örömmel hallgatta végig a különféle tarka-barka zeneelőadásokat. Zongora, hegedű, citera és ének számok váltakoztak egymással, meggyőzve a hallgatóságot arról, hogy a tanárok nagy gondot fordítanak a növen-

dékek zenei kiképzésére. A zongora játékok között különösen Igercsics k. a. és Aggházy Károly nemz. zenedei tanár tanítványai tűntek ki kerekded játék, pontos ritmikái érzék és korukhoz képest dícséretes felfogás által. Hegedűst csak egyet hallottunk, Sgamaelli kisasszonyt, kiben azonban valódi tehetséget vélünk rejleni. Hangja oly édes, vonókezelése oly biztos, e mellett egész fellépése és játéka oly határozott, minőre csak valódi tehetség képes. Ajánljuk mesterének, Huber Károly karnagynak figyelmébe, e kis lányka az ő vezetése alatt sokra viheti.

Orsz. dalárszövetség.

Jászberényi dalegylet.

A húsz év óta fennálló és az orsz. dalárünnepélyeken két ízben kitüntetett jászberényi dalegylet mult hó 28-án tartá meg évi rendes közgyűlését. — A titkári jelentésből örömmel értesülünk, hogy a dalegylet a mult évben is a megérdemelt pártolásban részesült: — hétszer lépett fel nyilvánosan, a debreceni orsz. dalárünnepélyen elháríthatlan akadály miatt részt nem vehetvén, négy tagja által képviseltette magát. — Működő tagja volt 26, pártoló pedig 140. — A volt tiszttakar megmaradt ez évre is.

Elnök: Riszner József.

Aelnök: Beleznay Mór.

Karnagy: Beleznay Antal.

Titkár: Esztrenga István.

Pénztárnok: Dömsödi Hajós Gábor.

Választmányi tagok:

Ágoston Imre.

Barts Vilmos.

Bugyi Pál.

Horváth Dezső.

Dr. Király Gáspár (az elnök indítványára).

Tiszteletbeli tagokul egyhangulag megválasztottak:

Huber Károly, az orsz. dalárszövetség karnagya.

Simonffy Kálmán.

Székelly Imre, és

Sipos Orbán.

A kis-komáromi dalegylet alaptökejének gyarapítására hangversenyyel egy-

bekötött táncvigalmat rendezett, mely f. hó 24-én tartatott a kis-komáromi nagy vendéglő igen csinos és alkalmas tánctermeiben. A hangverseny esti 8 órakor szép számú közönség jelenlétében vette kezdetét. A dalegylet Vache Adolf tanító úr vezetése alatt alig 3 hónapos fennállása óta oly szép sikert aratott, melyért Vache úr valóban elismerést és a dalárda többi tagjai is dícséretet érdemelnek. A programm bevégezte után következett a tánc, fesztelen jókedv mellett, melynek csak a reggeli 6 óra vetett véget.

A zombori kaszinó-egyleti dalárda. 1883.

évi február hó 6-án, húshagyó kedden a »Vadászkürt« szállóház nagy termében farsangi bál- és táncestélyt rendez következő műsorozattal: 1. Bolondok indulója Vig férfikardal Bill Józseftől. Magyar szövegét írta dr. Molnár István Lajos. 2. Az utolsó Rimóczy, vagy »Egy VI. osztályú adólist szomorú, de tanulságos története« — Humoros elbeszélés. — Irta és felolvassa Dekker Gyula ur. 3. Állat-négyes Komikus férfinegyesdal zongorakísérettel és bemutató beszéddel. Zenéjét írta Brixner József. — Előadja a dalárda 5 álarcos tagja 4. A szivdobogás. — Rezző férfikarra zongorakísérettel — Kremser Edétől. 5. Nagy farsangi szinfonia. — Zenei őréság — Zomborára és tizenkét gyermekhangszerre alkalmazta Chwatal X. Ferenc. 6. A szerelmes kovácslegény. — Nagy humoros férfikardal zongora, 4 üllő, dob és háromszög-kísérettel. Suppé Ferentől. — Magyar szövegét írta Zombori dalár.

Hazai hírek.

* **Arany János mint zeneszerző.** A tud. akadémia ülésterme, melyben a Kisfaludy-társaság felolvasó üléseit tartani szokta, mult szerdán zsufolással telt meg hallgatósággal. A bebecsújtás a társaság elölésére csak jegy mellett történt, mert előrelátható volt, hogy a programmu nagy vonzerőt fog gyakorolni. Az ülőhelyeket nagyobbára előkelő hölgyközönség foglalta el s csak pár hely maradt a szintén nagy számmal megjelent tagok részére. A programmuak az a pontja, mely ezt a kiváló érdeklődést keltette, Arany János dalai voltak, melyeket Láng Fülöp énekelt Bartalus István zongora-

lang előtt, a zsiros ebéd után rákapatták, hogy énekelje el a szöveget. Még meg is újrátatták. Ha itthon kérnék rá, bizonyosan legalább betenné az ajtót a kérelmező orra előtt. De ott nem lehetett. Hanem máskülönben eleget énekel a társaság jóvoltáért.

Egyszer még operette-szerepre is rábolygatták. Elénekelte Henryt a Cornevillei harangokban. A népszínházi bizottság kérte föl. Nehezen adta rá fejét. Előre tudta, hogy a keringővel nem fog hatást tenni. Nem fekiült az vérében. Máshová helyezte a hatás súlyát. A harmadik felvonásban, Germainenel való kettősébe.

Ugy volt, a mint mondta.

Az első felvonásban nagy várakozással figyelt rá a közönség. Ő is nézte azt felülről. Érdekes látvány szemmel kísérni az ezerfejtű szörnyet: hány fej bőlint tetszőleg, hány fordul el fitymálva.

Az első és második felvonás elmúlt. A közönség ítélte kedvezőtlenül ütött ki.

— Csak most legyen még türelmük! mondá társainak, aztán nézzétek, milyen lesz a hatás. Ha nem lesz hatása a duettnek, vagy magamat nem ismerem, vagy az operettet nem.

Elkezdte az éneket.

Odry észrevette, hogy a közönség nagy része másfelé tekintget. Az első szak után lenéz: minden szem mozdulatlanul rá van irányozva. Tovább énekel... Kis szünet... Taps... Folytatja a vallomást... Mint a záporosó, úgy zuhog a taps.

Ime, így ismeri magát!

Ujában ismét tett egy kísérletet a népszínműben. Pár évvel ezelőtt a színikörben játszotta Göndör Sándort. E föllépésre egy fogadás-féle kihívás, de még sem fogadás adott okot. Arról volt ugyanis szó, hogy Odry széles operai gesztusaival, tempós járásával nem fog megállhatni népszínműben. Odry vállalkozott rá, hogy megteszi. És kísérlete nagyon jól sikerült. A hírlapok krónikájában meg van örökítve nyoma a kísérletnek.

S nem épen diestelenül forgatta a tollat sem. Egy népszínműve, Panna asszony leánya, több novellája eredeti ötletekben nem szükölködő irodalomra, művelt egyénre mutatnak.

Kényes művészi nevére.

És van miért.

Midőn megtépdelték a nemzeti színháznál (a hol gyakran beáll a kopasztás-pünkösdsje, s a megkopasztott honi tagokat külföldre küldik tollasodni), őt is esalogatták kifelé.

Berlinben állapodott meg először. Három szerepet tanult be németül. Egy magyar embernek ez is elég. Van sok, a ki egy szereppel jön hozzánk, azt is tallánba ojtott német nyelven éneklí, mégis itt marasztalják. Nos, tehát, e három szereppel beállított a Kroll-színház tulajdonosához, a budapesti származású Engelhez. Bemutatta magát neki, mint honfiát. Engel megkérde, micsoda szerepkörben kíván kísérletet tenni. Odry megmondta, hogy baritonista.

— Eh, annyi a baritonistánk hogy sertéseket hízalhatunk velük, felelt Engel.

S Odrynak ki volt adva az út.

Volt azonban annál a színháznál egy drezdai rendező, a ki egykor tanította Odryt. Véletlenül találkoztán vele, meghívta egy minden vasárnap az alsó teremben tartott matinéere, hol különféle énekesek szoktak énekelni, rendezer nélkül, csupán egy kis művész-publikum előtt.

Odry elment s énekelt Tellből. A jelenlevők zajosan megtapsolták.

Engel szobája a terem felett volt. 11 óra után szokott csak felkelni. Hallott valamit az idegen hangjából, de nem sokat: annál jobban hallotta a tapsot. Lejött mindjárt és kérdezte: kit tapsolnak annyira?

A rendező bemutató Odryt.

— Ah, hiszen ismerjük egymást. Szép... szép... Énekeljen hát valamit nekünk!

Odrynak még szájában volt a sertés ize.

— Nem szoktam minden utasarkon énekelni felelt.

Megfordult és ment.

Persze, hogy nem volt többé keresni valója Berlinben.

És most ismét a miénk.

Egy időben híre járt, a színi iskola újjászervezősekor, hogy az opera külön illem-tanart kap. Odry forgott szóban Azóta elhallgattak a tervvel. De talán nem ejtették el. Az operai előadás tanát minden föllépésekor látjuk tőle practice előadva. Jobbat nem választhatnának.

Sziklay János.

kisérete mellett, ismertette Bartalus röviden a dalok történetét. Elmondta, hogy Arany János még kis-újszállási tanítóskodása alatt tanult meg egy keveset zongorázni. Ezt a kevés zeneismeretét azonban hamar elfeledte, míg nem később a lantból módosított gitáron ismét gyakorolta magát a zenében. A 70-es évek elején társalgás közben Arany felemlítette, hogy egykor tudott s talán most is tudna gitározni. Salamon Ferenc erre rögtön megajándékozta Aranyt egy gitárral s ő ismét hozzáfogott a zenéhez. Arany alaposan ismerte ezt a hangszert s akármelyik népdalt el tudta rajta játszani. Mikor felolvasó megtudta, hogy Arany zeneköltéssel is foglalkozik, rögtön felkereste és felkérte, hogy adja át neki szerzeményeit lemásolás végett. Ez meg is történt s a szerzeményekből, melyek meglehetősen kevesek, mutatott be Bartalus 9 darabot. A bemutatott dalok szövegét Arany részint a maga, részint Petőfi költeményeiből választotta. Ezek között van kettő: »A tudós macskája« s »A tintás üveg« melyekhez a szengejérokban divó dalok mintájára írta a zenét. A bemutatott dalok ezek: A tudós macskája. A szép fényes katonáról (Amadétól), Csillagnak születél (Petőfitől), Igyunk bizony még egy kicsit, A kalvinista pap és Csokonay Vitéz Mihály, A hegedű szárazfűje. A tintás üveg, Kondorosi csárda mellett, és A toronyban delet harangoznak.

* **Schütz Miksa** a »Pester Lloyd« szelendius zenerferense, ki mint zeneszerző is feltűnést keltett legutóbb hangulatteljes dalival, a múlt héten a kereskedő ifjak társulatában felolvasást tartott Goethe Faustjéről a zenében. Előadta Goethe drámájának jelentőségét a zenében és a különböző, 30-on felül lévő zenei feldolgozásoknak sorsát, Eberwein és Radziwl hercegtől, valamint Lindpaintner és Spohrtól kezdve egészen a legújabb korig, Boito »Mefistofele«-jéig változó szerencsével próbálkoztak meg Fausttal. Bővebben szövege Faust-zenékről, melyek csakugyan számba vehetők, az operákról, Spohr, Gounod, Boito műveiről. Hosszabbban emlékezett meg Spohr »Faust«-járól, mint oly műről, mely csak gyarló szövege miatt ment korai feledésbe. Ezután áttért előadásának tulajdonképeni tárgyára, Schumann Faust-zenéjének ismertetésére. A mű keletkezésére vonatkozólag néhány érdekes és eddig nyilvánosságra nem jutott adatot beszélt el, melyet részben Schumannnak eddig még kiadatlan naplójából vett. Schumann e nagyszerű művére vonatkozólag azt állítja, hogy az talán a legszebb megoldása azon problémának, mely Gluck-tól kezdve a zeneszerzők előtt lebeg: a költészet és zene egyesülésének amaz »összművészet«-re, mely Wagner újabb műveiben félszeg felfogásból kiindulva, nem talált kielégítő megoldásra. Schumann zenéjének kimerítő ismertetése után áttért azon zenekölteményekre, melyek tárgyakat csak közvetve vették Goethe Faustjából: u. m. Berlioz »Damnation de Faust« című oratoriuma, Liszt Faust-symphoniája, és Wagner Faust-nyitánya. Megemlékezett végül a Faust-zeneterveztekről. Beethoven is tervezett egy ily művet, de létrejöttét meggátolta halála. Ellenben Meyerbeeről, kit Goethe határozottan felszólított egy Faust-zene megírására, biztosan tudjuk, hogy egy ily műhöz nemcsak hozzá fogott, hanem egyes részeket abból be is fejezett, melyek végredelele értelmében csak 30 évvel halála után, tehát 1893-ban fognak a nyilvánosságnak átadni. A rendkívüli alaposággal tartott felolvasást a jelenlévő közönség nagy érdeklődéssel hallgatta s végeztével zajos tetszésnyilvánítással fejezte ki halálját a felolvasó iránt.

* **Csillag Terézt** méltó elismerés érte a nemzeti színház intendánsa részéről. Az »Egy párisi regény« előadása után, melyben a szerepköréhez nem illő Roset is annyira érvényre tudta emelni, oly bájosan alakította, Podmaniczky Frigyes báró kartársai jelenlétében elismerését fejezte ki neki s elismerésére felajánlotta Benzencurak a műcsarnokban nemrég kiállított képét, melyet ő vett meg. Az ifjú művész örömmel fogadta a megtisztelő ajándékot.

* **Zeneszeti ösztöndíj.** Tudvalevőleg Haynald Lajos bíbornok-érsek a királyi pár menyegzőjének és saját belső titkos tanácsosi kinevezetésének negyedszázados évfordulója alkalmából haterz forintnyi alapítványt tett az egyházi zene előmozdítására. A vallás és közoktatási miniszterium az ösztöndíj elnyerésére pályázatot hirdet, a melyben minden magyar származású egyén részt vehet, aki az egyházi zenében jeles haladást tanusított. A keresztlevelel, hatósági bizonyítvánnyal s a zenében való jártasságról szóló bizonyítvánnyal ellátott folyamodványok március hó 15-dikéig a bíbornok-érsekhez, budapesti lakására, a Nemzeti szállodába küldendők be. A pályázóknak amaz utat módot is előadni kell, miként óhajtják az ösztöndíjt bővebb kiképzésükre fordítani.

* **Grünzweil és Dunkl Nepumok János** urak a »Rózsavölgyi és társa« cég jelenlegi tulajdonosai megszerezték az udvari szállítási jogosultságát.

* **A Kisfaludy-estére,** melyet a nemzeti színház évek óta a Kisfaludy-társaság közülete alkalmával rendezni szokott, ezúttal kevésbé ismert vizgatókat választott ki az igazgatóság. Az egyik a »Vigjáték« című egyfelvonásos vizgató, a másik az egykor nagyon kedvelt »Leányörök«.

Külföldi hírek

* **Gounodnak »Zamora adója«** című új operája Bécsben legelső előadása alkalmával fényes sikert aratott, melyet azonban a bécsi lapok inkább Lucca Paulina kitűnő alakításának, mint a mű belső értékének tulajdonítanak. Különösen a harmadik felvonásban érte el a lelkesedés tetőpontját, a melyben az örült Hermosa (Lucca Paulina) visszanyeri esztét és ezzel együtt elveszettnek hitt gyermekét. E felvonás után a művésznőt tizenötöszer kihívták. A többi szereplők is, u. m. Kupferné, Sommer, Müller, Braga k. a., Horowitz és Wiegand hozzájárultak az est sikeréhez. — A nemz. színházban is színe kellett volna kerülnie e dalműnek; azonban Káldy operarendező elvetette s az ő tanácsára félretételt. Most, hogy Bécsben tetszett, mégis elő fogják adni a nemz. színházban, mert a bécsi kritika mérvadó a miénkhez is, most már Káldy urnak is fog tetszeni a mű, melyet két évvel ezelőtt nagy bölcsen sutba lökött.

* **Arrigo Boito,** a »Mefistofele« híres szerzője egy párisi hírlapiról előtt a következőleg nyilatkozott e művének geneziséről: »Olvastam Goethe »Faust«-ját a német eredetiben és egészen el voltam ragadtatva annak szépségétől. E benyomás alatt határoztam el, hogy operát csináljak belőle, de midőn Gounod oly hírtelen megjelent »Faust« operájával, tervemet elvettem. Később azonban ismét munkához fogtam. A Gretchen részt mellékes dolognak tekintettem és a zene metafizikai irányára helyeztem súlyt. Ez az anyag különben Marlowtól Lenauig és Schumannig a zeneszerzők és poéták százait inspirálta és dacára ennek a Faust tragoediában még ezer különféle partitúra számára is elég elem található. Fiatalkoromban a költészetet is foglalkoztam és »Il re orso« cím alatt egy kötet költemény jelent meg tőlem, de csakhamar bűnbánólag tértem vissza a zenéhez. Operámat a mailandi »Teatro della Scala«-ban adták először 1868. július havában, magam

álltam a vezénylő-asztalkánál, midőn operám teljes Fiaszkót csinált. 3 nap után a rendőrség is betöltötte az előadások folytatását a közönség zajos demonstrációi miatt, mert darabomat túlságosan forradalmi színezetűnek találták. Kénytelen voltam operámon némi változtatásokat eszközölni. Így került színre 1875-ben Bolognában, a hol szívesen fogadták, ezután nemcsak Londonban és később Bécsben, »Végre oda nyilatkozott a mester, hogy szándéka van egy »Nerone« című új operát írni.

* **Lassalle, a párisi baritonista** végleg kilép az »Académie nationale de la musique«-ból, hogy operaimpreszário legyen. Miután Lassalle a költségeket, melyeket egy egész társulattal való utazás maga után von, meg akarja kimélni, különös terv szerint állítja össze társulatát. Mindössze egy kar-főnököt, egy tenoristát, egy primadonnát és egy első bassistát szerdeltetett, kikkel Európa első színpadain szándékozik vendégszerezni. Oly városokban, melyekben alkalmas operatársulat nincs, a társaság egyszerűen hangversenyeket fog rendezni. E »Lassalle-tournée« műsora az »Afrikai nő«-ból, »Hamlet«-ből, »Don Juan«-ból, »Tell Vilmos«-ból, »Hernani«-ból, »Rigoletto«-ból és »Un ballo in maschera«-ból lesz egybeállítva. E művész-trupp Párisból egyenesen Christiánába megy, onnan Stockholmba, Kopenhágába és Hamburgba, mely városokkal már megindultak a tárgyalások. Ezek után következnek: Amsterdam, Rotterdam, Ems, Karlsruhe, Wiesbaden, Basel, Bern, Zürich, Lausanne és Genf. Két havi nyári szünet után még elmennek: Strassburgba, Bécsbe, Bukarestbe, Odesszába, Kiebbe, Moszkvába, Pétervárra, Varsóba, Berlinbe, Drezdába, Münchenbe, Frankfurtba, Kölnbe és Brüsszelbe. A társulat ez óriási körútját Monakkóval és Olasz-, úgyszintén Spanyolországgal szándékozik bezárni.

* **»Trio«-társulat** alakult a fővárosban Major Gyula fiatal tehetséges zeneszerző, Liedl F. (hegedű) és Wilhelmóth Bódog (gordonka) egyesültek, hogy minden zene-évdalban egy vagy két kamara-estélyt adjanak, melyeken a klasszikus kamara-zene irodalom, szintű az újabb irodalom jelesebb »trio«-i előadásra fognak kerülni. Ezenkívül hegedű és gordonka szonátákat is elő fognak adni, szövegeket a Krancsevics-féle négyes társulat kiegészítőjeként fognak szerepelni. Első estélyt f. hó 26-án, est 7 egy fél órakor adja e társulat a f. v. vidék kistermében. Óhajtjuk, hogy minél hamarabb gyökeret verjen.

* **Tenorista-részvények.** Már vannak bank-részvények, vasúti részvények, gőzmalom-részvények, biztosító társulati részvények, meg ki tudja még, mi mindenféle részvények; csak egy nem volt egész eddig: tenorista-részvény. Hogy az micsoda? Olyan részvény, melynek tulajdonosa jogot formálhat egy tenorista hangjának bizonyos, számokban kifejezett részére. Az a megtiszteltetés, hogy hangjának tőkijére már valóságos részvénytársulatot alapítottak: Bötöl berlini tenoristát érte. Pollini impreszário ugyanis 50.000 márka értékű részvényt boesított ki, melyeknek kamatait a híres énekes hangja után befolyó pénzből fogják fedezni. Érdekes, hogy ez a Bötöl még csak nemrég — bérkoosis volt. Valaki véletlenül fölfedezte, hogy gyönyörű tenor hangja van, s azóta új csillagként ragyog az opera terén.

* **Az első román dalmű** a napokban került színre. Címe »Haidukul«, (a rabló) és tárgya román, de máskülönben a román irodalomnak és zeneköltészetnek kevés köze van hozzá. A szöveget ugyanis két francia írta, a zenét pedig Bimboni, a most Bukarestben vendégszerező olasz operatársulat karmestere. A mese egyszerűsége nézve semmi kívánni valót sem hagy: egy rablóvezér, ki a romániai hegyek közt garázdálkodik, beleszeret Mariórába és hogy ennek kezét megnyerhesse, lemond rablómesterségéről s tisztességes, jambor férj lesz belőle. A zene olasz jellegű, de mert előre ki volt kötve, hogy »román« opera legyen, tehát minden felvonásba néhány román népdal van beszöve.

egyént látunk, ki nemes ambíció és a művészet iránti szeretettel van eitelve.

Frankhauser Károly a nemz. színház zenekarának tagja, mult héten sikerült hangversenyt rendezett a „Harmonia” társulat váci utcai zongoratermében. A terem egészen megtelt díszes közönséggel, ott voltak Liszt Ferenc és dr. Haynald Lajos bibornok érsek is. A hangversenyző a nemz. zenedéből került ki s így jó iskolának tanítványa, ezt ezen alkalommal is bebizonyította, csak azt sajnáljuk, hogy a teljes sikert a műsor összeállítását gátolta. Miért választott ilyen nehéz darabokat, melyek úgy technikailag, mint felfogás tekintetéből a tökély fokán álló mestert igénylik; miért nem játszott apróságokat is a cantilene kimutatására. Dícséretre méltó ugyan a törekvés és a szándék, de ne feledje Frankhauser úr, hogy a nyilvános fellépés alkalmával az izgatottság sokat levon a készütségből s hogy a Beethoven-hangversenyt csak az a művész képes nyilvánosan kifogástalanul játszani, ki szakadatlanul a közönség előtt állva megedződik mindenféle zavaró külbefolyás ellen. A Saint-Saëns-féle „Rondo Capriccioso”-t igen szépen, nemes felfogással és figyelemreméltó »Spiccato“-val játszta a hangversenyző, szintűgy a Rubinstein szonátát is, mely az érdekes hangverseny bevezetéseül szolgált. A hangversenyzőt lényegesen támogatták Bartolucci k. a. a nemz. színház tagja, ki Kintner Károlytól énekelt két csinos, érzelmeteljes dalt és Rausch Károly és Gosztonyi Béla urak, kik valóságos bravourral játszák Liszt egyik rhapsodiáját két zongorán. Frankhauser úr a hangverseny tiszta jövedelmét az Arany János szobor alap javára ajánlotta fel, mindenesetre utánzásra méltó példa.

A budapesti angol kisasszonyok zárójában mult vasárnap este igen szép ünnepély volt. A növendékek adtak hangversenyt dr. Haynald Lajos bibornok érsek jelenlétében. A mindenki által tisztelt és szeretett főpap látható örömmel hallgatta végig a különféle tarka-barka zeneelőadásokat. Zongora, hegedű, citera és ének számok váltakoztak egymással, meggyőzve a hallgatóságot arról, hogy a tanárok nagy gondot fordítanak a növen-

dékek zenei kiképzésére. A zongora játékok között különösen Igeresics k. a. és Aggházy Károly nemz. zenedei tanár tanítványai tűntek ki kerekded játékkal, pontos ritmikái érzék és korukhoz képest dícséretes felfogás által. Hegedűst csak egyet hallottunk, Sgamaelli kisasszonyt, kiből azonban valódi tehetséget vélünk rejleni. Hangja oly édes, vonókezelése oly biztos, e mellett egész fellépése és játéka oly határozott, minőre csak valódi tehetség képes. Ajánljuk mesterének, Huber Károly karnagynak figyelmébe, e kis lányka az ő vezetése alatt sokra viheti.

Orsz. dalárszövetség.

Jászberényi dalegylet.

A húsz év óta fennálló és az orsz. dalárünnepélyeken két ízben kitüntetett jászberényi dalegylet mult hó 28-án tartá meg évi rendes közgyűlését. — A titkári jelentésből örömmel értesülünk, hogy a dalegylet a mult évben is a megérdemelt pártolásban részesült; — hétszer lépett fel nyilvánosan, a debreceni orsz. dalárünnepélyen elháríthatlan akadály miatt részt nem vehetvén, négy tagja által képviseltette magát. — Működő tagja volt 20, pártoló pedig 140. — A volt tisztikar megmaradt ez évre is.

Elnök: Riszner József.

Alélnök: Beleznay Mór.

Karnagy: Beleznay Antal.

Titkár: Esztréngy István.

Pénztárnok: Dömsödi Hajós Gábor.

Választmányi tagok:

Ágoston Imre.

Barts Vilmos.

Bugyi Pál.

Horváth Dezső.

Dr. Király Gáspár (az elnök indítványára).

Tiszteletbeli tagokul egyhangulag megválasztottak:

Huber Károly, az orsz. dalárszövetség karnagya.

Simonyi Kálmán.

Szécsely Imre, és

Sipos Orbán.

A kis-komáromi dalegylet alapítókéjének gyarapítására hangversenyyel egy-

bekötött táncvigalmat rendezett, mely f. hó 24-én tartatott a kis-komáromi nagy vendéglő igen csinos és alkalmas tánctermében. A hangverseny esti 8 órakor szép számú közönség jelenlétében vette kezdetét. A dalegylet Vache Adolf tanító úr vezetése alatt alig 3 hónapos fennállása óta oly szép sikert aratott, melyért Vache úr valóban elismerést és a dalárda többi tagjai is dícséretet érdemelnek. A programm bevégezte után következett a tánc, fesztelen jókedv mellett, melynek csak a reggeli 6 óra vetett véget.

A zombori kaszinó-egyleti dalárda. 1883. évi február hó 6-án, húshagyó kedden a »Vadászkürt« szállóház nagy termében farsangi bál- és táncestélyt rendezett következő műsorozattal: 1. Bolondok indulója Vig férfikardal Bill Józseftől. Magyar szövegét írta dr. Molnár István Lajos. 2. Az utolsó Rimóczy, vagy »Egy VI. osztályu adólistát szomorú, de tanulságos története« — Humoros elbeszélés. — Irta és felolvassa Dekker Gyula ur. 3. Allat-négyes. Komikus férfinegyesdal zongorakísérettel és bemutató beszéddel. Zenejét írta Brixne József. — Előadja a dalárda 5 álarcos tagja 4. A szivdobogás. — Rezgő férfikarra zongorakísérettel. — Kremser Edétől. 5. Nagy farsangi szinfonia. — Zenei uralmaság. — Zongorára és tizenkét gyermekhangszerre alkalmazta Chwatal X. Ferenc. 6. A szerelmes kovácslegény. — Nagy humoros férfikardal zongora. 4 üllő, dob és háromszög-kísérettel. Sippé Ferentől. — Magyar szövegét írta Zombori dalár.

Hazai hírek.

* **Arany János mint zeneszerző.** A tud. akadémia ülésterme, melyben a Kisfaludy-társaság felolvasó üléseit tartani szokta, mult szerdán zsufolásig telt meg hallgatósággal. A bebocsájtás a társaság ezen ülésére csak jegy mellett történt, mert előrelátható volt, hogy a program nagy vonzerőt fog gyakorolni. Az ülőhelyeket nagybárra előkelő hölgyközönség foglalta el s csak pár hely maradt a szintén nagy számmal megjelent tagok részére. A programnak az a pontja, mely ezt a kiváló érdeklődést keltette, Arany János dalai voltak, melyeket Láng Fülöp énekelt Bartalusz István zongora-

lang előtt, a zsiros ebéd után rákapatták, hogy énekelje el a szöveget. Még meg is újráztatták. Ha itthon kérték rá, bizonyosan legalább betenné az ajtót a kérelmező orra előtt. De ott nem lehetett, Hanem máskülönben eleget énekel a társaság jóvoltáért.

Egyszer még operette-szerepre is rábolygatták. Elénekelte Henryt a Corneville harangokban. A népszínházi bizottság kérte föl. Nehezen adta rá fejét. Előre tudta, hogy a keringővel nem fog hatást tenni. Nem feküdt az vérében. Másbóvá helyezte a hatás súlyát. A harmadik felvonásba, Germainenel való kettősébe.

Ugy volt, a mint mondta.

Az első felvonásban nagy várakozással figyelt rá a közönség. Ő is nézte azt felülről. Érdekes látvány szemmel kísérni az ezerfejtű szörnyet: hány fej bölint tetszőleg, hány fordul el a fitymálva.

Az első és második felvonás elmúlt. A közönség ítélte kedvezőtlenül ütött ki.

— Csak most legyen még türelmük! mondá társának, aztán nézzétek, milyen lesz a hatás. Ha nem lesz hatása a duettnek, vagy magamat nem ismerem, vagy az operettet nem.

Elkezdte az éneket.

Ódry észrevette, hogy a közönség nagy része másfelé tekintet. Az első szak után lenéz: minden szem mozdulatlanul rá van irányozva. Tovább énekel... Kis szünet... Taps... Folytatja a vallomást... Mint a záporosó, úgy zuhog a taps.

Ime, így ismeri magát!

Ujában ismét tett egy kísérletet a népszínműben. Pár évvel ezelőtt a színikörben játszotta Gődör Sándort. E föllépésre egy fogadás-féle kihívás, de még sem fogadás adott okot. Arról volt ugyanis szó, hogy Ódry széles operai gesztusaival, tempós járásával nem fog megállhatni népszínműben. Ódry vállalkozott rá, hogy megteszi. És kísérlete nagyon jól sikerült. A hírlapok krónikájában meg van örökítve nyoma a kísérletnek.

S nem épen dícséretlenül forgatta a tollat sem. Egy népszínműve, Panna asszony leánya, több novellája eredeti ötletekben nem szükkölködő irodalomra, művelte egyénre mutatnak.

Kényes művészi nevére.

És van miért.

Midőn megtépdelték a nemzeti színháznál (a hol gyakran beáll a kopasztás pünkösdsje, s a megkopasztott honi tagokat külföldre küldik tollasodni), őt is esalogatták kifelé.

Berlinben állapodott meg először. Három szerepet tanult be németül. Egy magyar embernek ez is elég. Van sok, a ki egy szereppel jön hozzánk, azt is tallánba ojtott német nyelven éneklí, mégis itt marasztalják. Nos, tehát, e három szereppel beállított a Kroll-színház tulajdonosához, a budapesti származású Engelhez. Bemutatta magát neki, mint honfiát. Engel megkérde, micsoda szerepkörben kíván kísérletet tenni. Ódry megmondta, hogy baritonista.

— Eh, annyi a baritonistánk hogy serteseket hizlalhatunk velük, felelt Engel.

S Ódrynak ki volt adva az út.

Volt azonban annál a színháznál egy drezdai rendező, a ki egykor tanította Ódryt. Véletlenül találkoztán vele, meghívta egy minden vasárnap az alsó teremben tartott matinéere, hol különféle énekesek szoktak énekelni, rendszer nélkül, csupán egy kis művész-publikum előtt.

Ódry elment s énekelte Tellből. A jelenlevők zajosn megtapsolták.

Engel szobája a terem felett volt. 11 óra után szokott csak felkelni. Hallott valamit az idegen hangjából, de nem sokat; annál jobban hallotta a tapsot. Lejött mindjárt és kérdezte: kit tapsolnak annyira?

A rendező bemutatá Ódryt.

— Ah, hiszen ismerjük egymást. Szép... szép... Énekeljen hát valamit nekünk!

Ódrynak még szájában volt a sertes íze.

Nem szoktam minden utasarkon énekelni felelt.

Megfordult és ment.

Persze, hogy nem volt többé keresni valója Berlinben.

És most ismét a mienk.

Egy időben híre járt, a színi iskola újászervezősekor, hogy az opera külön illem-tanárt kap. Ódry forgott szóban. Azóta elhallgattak a tervvel. De talán nem ejtették el. Az operai előadás tanait minden föllépésekor látjuk tőle practice előadva. Jobbat nem választhatnának.

Sziklay János.

kiséréte mellett, ismertette Bartalus röviden a dalok történetét. Elmondta, hogy Arany János még kis-újszállási tanítóskodása alatt tanult meg egy keveset zongorázni. Ezt a kevés zeneismeretét azonban hamar elfeledte, mig nem később a lantból módosított gitáron ismét gyakorolta magát a zenében. A 70-es évek elején társalgás közben Arany felemlítette, hogy egykor tudott s talán most is tudna gitározni. Salamon Ferenc erre rögtön megajándékozta Aranyt egy gitárral s ő ismét hozzáfogott a zenéhez. Arany alaposan ismerte ezt a hangszeret s akármelyik népdalt el tudta rajta játszani. Mikor felolvasó megtudta, hogy Arany zeneköltészetével is foglalkozik, rögtön felkereste és felkérte, hogy adja át neki szerzeményeit lemásolás végett. Ez meg is történt s a szerzeményekből, melyek mindegyike a homlokán viseli keletkezésének évszámát, mutatott be Bartalus 9 darabot. A bemutatott dalok szövegét Arany részint a maga, részint Petőfi költeményeiből választotta. Ezek között van kettő: »A tudós macskája« s »A tintás üveg« melyekhez a szengejárokból divó dalok mintájára írta a zenét. A bemutatott dalok ezek: A tudós macskája. A szép fényes katonáról (Amadétól), Csillagnak született (Petőfőtől). Igyunk bizony még egy kicsit. A kálvinista pap és Csokonay Vitéz Mihály. A hegedű szárazfája. A tintás üveg. Kondorosi csárda mellett. és A toronyban delet harangoznak.

* **Schütz Miksa** a »Pester Lloyd« szelendő zeneredő, ki mint zeneszerző is feltűnést keltett legutóbb hangulatteljes dalaival, a múlt héten a kereskedő ifjak társulatában felolvasást tartott Goethe Faust-járól a zenében. Előadta Goethe drámájának jelentőségét a zenében és a különböző, 30-on felül lévő zenei feldolgozásoknak sorsát. Eberwein és Radziwil hercegtől, valamint Lindpaintner és Spohrtól kezdve egészen a legújabb korig, Boito »Mefistofele«-jéig változó szerkesztésével próbálkoztak meg Fausttal. Bővebben szövege Faust-zenékről, melyek csakugyan számba vehetők, az operákról, Spohr, Gounod, Boito műveiről. Hosszabbban emlékezett meg Spohr »Faust«-járól, mint oly műről, mely csak gyarló szövege miatt ment korai feledésbe. Ezután áttért előadásának tulajdonképeni tárgyára, Schumann Faust-zenéjének ismertetésére. A mű keletkezésére vonatkozólag néhány érdekes és eddig nyilvánosságra nem jutott adatot beszélt el, melyet részben Schumannnak eddig még kiadatlan naplójából vett. Schumann e nagyszerű művére vonatkozólag azt állítja, hogy az talán a legszebb megoldása azon problémának, mely Gluck-tól kezdve a zeneszerzők előtt lebeg: a költészet és zene egyesülésének amaz »összművészet«-re, mely Wagner újabb műveiben félszeg felfogásból kiindulva, nem talált kielégítő megoldásra. Schumann zenéjének kimerítő ismertetése után áttért azon zenekölteményekre, melyek tárgyukat csak közvetve vették Goethe Faust-jából: u. m. Berlioz »Damnation de Faust« című oratoriuma, Liszt Faust-symphoniája, és Wagner Faust-nyitánya. Megemlékezett végül a Faust-zenetervezetről. Beethoven is tervezett egy ily művet, de létrejöttét meggátolá halála. Ellenben Meyerbeerről, kit Goethe határozottan felszólított egy Faust-zene megírására, biztosan tudjuk, hogy egy ily műhöz nemcsak hozzá fogott, hanem egyes részeket abból be is fejezett, melyek végrendelete értelmében csak 30 évvel halála után, tehát 1893-ban fognak a nyilvánosságnak átadni. A rendkívüli alaposággal tartott felolvasást a jelenlevő közönség nagy érdeklődéssel hallgatta s végeztével zajos tetszésnyilvánítással fejezte ki háláját a felolvasó iránt.

* **Csillag Terézt** méltó elismerés érte a nemzeti színház intendánsa részéről. Az »Egy párisi regény« előadása után, melyben a szerepköréhez nem illő Roset is annyira érvényre tudta emelni, oly bájosan alakította, Podmaniczky Frigyes báró kartársai jelenlétében elismerését fejezte ki neki s elismerése jeléül felajánlotta Benzurnak a műcsarnokban nemrég kiállított képét, melyet ő vett meg. Az ifjú művész örömmel fogadta a megtisztelő ajándékot.

* **Zenészet** ösztöndíj. Tudvalevőleg Haynald Lajos bibornok-érsek a királyi pár menegzőjének és saját belső titkos tanácsosi kinevezetésének negyedszázados évfordulója alkalmából hatezer forintnyi alapítványt tett az egyházi zene előmozdítására. A vallás és közoktatási miniszterium az ösztöndíj elnyerésére pályázatot hirdet, a melyben minden magyar származású egyén részt vehet, aki az egyházi zenében jeles haladást tanúsított. A keresztlevelel, hatóságai bizonyítvánnyal s a zenében való jártasságról szóló bizonyítvánnyal ellátott folyamodványok március hó 15-dikéig a bibornok-érsekhez, budapesti lakására, a Nemzeti szállodába küldendők be. A pályázóknak amaz utat módot is előadni kell, miként öhajjták az ösztöndíjt bővebb kiképzésükre fordítani.

* **Grünzweil és Dunkl Nepumok János** urak a »Rózsavölgyi és társa« cég jelenlegi tulajdonosai megszerezték az udvari szállítás jogosultságát.

* **A Kisfaludy-estére**, melyet a nemzeti színház évek óta a Kisfaludy-társaság közlése alkalmával rendezni szokott, ezúttal kevésbé ismert vígjátékokat választott ki az igazgatóság. Az egyik a »Vígjáték« című egyfelvonásos vígjáték, a másik az egykor nagyon kedvelt »Leányvörök«.

Külföldi hírek

* **Gounodnak »Zamora adója«** című új operája Bécsben legelső előadása alkalmával fényes sikert aratott, melyet azonban a bécsi lapok inkább Lucca Paulina kitűnő alakításának, mint a mű belső értékének tulajdonítanak. Különösen a harmadik felvonásban érte el a lelkesedés tetőpontját, a melyben az örült Hermosa (Lucca Paulina) visszanyeri esztét és ezzel együtt elvesztettnek hitt gyermekét. E felvonás után a művésznőt tizenötször kihívták. A többi szereplők is, u. m. Kupferné, Sommer, Müller, Braga k. a., Horowitz és Wiegand hozzájárultak az est sikeréhez. — A nemz. színházban is színre kellett volna kerülnie a dalműnek; azonban Káldy operarendező elvetette s az ő tanácsára félretétett. Most, hogy Bécsben tetszett, mégis elő fogják adni a nemz. színházban, mert a bécsi kritika mérvadó a miénkhez is, most már Káldy urnak is fog tetszeni a mű, melyet két évvel ezelőtt nagy bölesen sutba lökött.

* **Arrigo Boito**, a »Mefistofele« híres szerzője egy párisi hírlapíró előtt a következőleg nyilatkozott a művének genezisééről: »Olvastam Goethe »Faust«-ját a német eredetiben és egészen el voltam ragadtva annak szépségétől. E benyomás alatt határoztam el, hogy operát csináljak belőle, de midőn Gounod oly hirtelen megjelent »Faust« operájával, tervemet elejtettem. Később azonban ismét munkához fogtam. A Gretchen részt mellékes dolognak tekintettem és a zene metaphisikai irányára helyeztem súlyt. Ez az anyag különben Marlowtól Lemaig és Schumannig a zeneszerzők és poéták százait inspirálta és dacára ennek a Faust tragoediában még ezer különféle partitúra számára is elég elem található. Fiatalkoromban a költészetet is foglalkoztam és »Il re orso« cím alatt egy kötet költemény jelent meg tőlem, de csakhamar bűnbánólag tértem vissza a zenéhez. Operámat a mailandi »Theatro della Scala«-ban adták először 1868. július havában, magam

álltam a vezénylő-asztalkánál, midőn operám telj⁶ Fiaszkót csinált. 3 nap után a rendőrség is beittotta az előadások folytatását a közönség zajos demonstrációi miatt, mert darabomat túlságosan forradalmi színezetűnek találták. Kénytelen voltam operámon némi változtatásokat eszközölni. Így került színre 1875-ben Bolognában, a hol szívesen fogadták, ezután nemsokára Londonban és később Bécsben. Végre oda nyilatkozott a mester, hogy szándéka van egy »Nerone« című új operát írni.

* **Lassalle**, a párisi baritonista végleg kilép az »Académie nationale de la musique«-ból, hogy operaimpreszário legyen. Miután Lassalle a költségeket, melyeket egy egész társulattal való utazás maga után von, meg akarja kímélni, különös terv szerint állítja össze társulatát. Mindössze egy kar-főnököt, egy tenoristát, egy primadonnát és egy első bassistát szerdeltetett, kikkel Európa első színpadain szándékozik vendégszerezni. Oly városokban, melyekben alkalmas operatársulat nincs, a társaság egyszerűen hangversenyeket fog rendezni. E »Lassalle-tournee« műsora az »Afrikai nő«-ból, »Hamlet«-ból, »Don Juan«-ból, »Tell Vilmos«-ból, »Hernani«-ból, »Rigoletto«-ból és »Un ballo in maschera«-ból lesz egybeállítva. E művész-trupp Párisból egyenesen Christiánába megy, onnan Stockholumba, Koppenhágába és Hamburgba, mely városokkal már megindultak a tárgyalások. Ezek után következnek: Amsterdam, Rotterdam, Ems, Karlsruhe, Wiesbaden, Basel, Bern, Zürich, Lausanne és Genf. Két havi nyári szünet után még elmennek: Strassburgba, Bécsbe, Bukarestbe, Odesszába, Kievbbe, Moszkvába, Pétervárra, Varsóba, Berlinbe, Drezdába, Münchenbe, Frankfurtba, Kölnbe és Brüsszelbe. A társulat az óriási körútját Monakkóval és Olasz-, úgyszintén Spanyolországgal szándékozik bezárni.

* **»Trio«-társulat** alakult a fővárosban Major Gyula fiatal tehetséges zeneszerző, L. i. e. d. i. F. (hegedű) és W. i. l. l. m. o. u. t. h. Bódog (gordonka) egyesültek, hogy minden zene-évtáiban egy vagy két kamara-estélyt adjanak, melyeken a klasszikus kamara-zene irodalom, szintúgy az újabb irodalom jelesebb »trio«-i előadásra fognak kerülni. Ezenkívül hegedű és gordonka szonáttákat is elő fognak adni, szóval a Krancsevics-féle négyes társulat kiegészítőjeként fognak szerepelni. Első estélyét f. hó 26-án, esti 7 egy fél óraker adja a társulat a f. v. vígadó kistermében. Ohajjtuk, hogy minél hamarabb gyökeret verjen.

* **Tenorista-részvények**. Már vannak bank-részvények, vasúti részvények, gőzmalom-részvények, biztosító társulati részvények, meg ki tudja még, mi mindenféle részvények; csak egy nem volt egész eddig: tenorista-részvény. Hogy az micsoda? Olyan részvény, melynek tulajdonosa jogot formálhat egy tenorista hangjának bizonyos, számokban kifejezett részére. Az a megtiszteltetés, hogy hangjának tőkéjére már valósgos részvénytársulatot alapítottak: Bötél berlini tenoristát érte. Pollini impreszário ugyanis 50.000 márká értékű részvényt boesátott ki, melyeknek kamatait a híres énekes hangja után befolyó pénzből fogják fedezni. Érdekes, hogy ez a Bötél még csak nemrég — bérkoocsis volt. Valaki véletlenül felfedezte, hogy gyönyörű tenor hangja van, s azóta új esillagként ragyog az opera terén.

* **Az első román dalmű** a napokban került színre. Címe »Haidukul«, (a rabló) és tárgya román, de máskülönben a román irodalomnak és zeneköltészetnek kevés köze van hozzá. A szöveget ugyanis két francia írta, a zenét pedig Bimboni, a most Bukarestben vendégszerező olasz operatársulat karmestere. A mese egyszerűsége nézve semmi kívánni valót sem hagy: egy rablóvezér, ki a romániai hegység közt garázdálkodik, beleszeret Mariórába és hogy ennek kezét megnyerhesse, lemond rablómesterségéről s tisztességes, jambor férj lesz belőle. A zene olasz jellegű, de mert előre ki volt kötve, hogy »román« opera legyen, tehát minden felvonásba néhány román népdal van beszöve.

Figyelmeztetés!
Kitünő zongorahangoló
MAGRINI A.
ajánlatik mindennemű
zongora-hangolás, javítás és bő-
zésére.
Megtudható a társulat zeneműkeres-
kedésében váci utca 3.

NEMECSCKE JÓZSEF

== Mignon == zongorák. Tartós kitünő hang-
szerek. Különösen ajánlatosak iskolák számára.

„Produktív szövételkezet.”

E céget hat évvel ezelőtt a világhírű
„Bösendorfer” zongoragyárból el-
szakadt 60 munkás alapította s ma
már méltán vetekedik az anyagyár
készítményeivel.

Tekintve a kitünő minőséget
a legolcsóbb hangszer. Külö-
nösen ajánlatos az úgyneve-
zett „Mignon zongorák.”

A nagy arany éremmel kitüntetve.

SCHMIDT FERENCZ

Bösendorfer tanítványa.

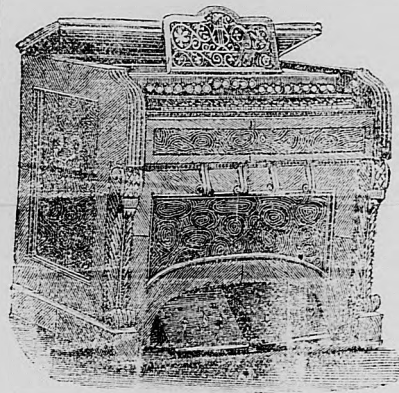
Jó minőségű tartós zongorák:

Rövid szalon, diófaból.
" " fekete.

Árjegyzék küldeték, díj nélkül.

CARL HAMBURGER

zongoragyáros

A legkitünőbb
„Harmoniumok.”
Tietz Péter utóda
Kotykwicz Teofil
gyára

A legjobb minőségű Harmo-
niumok nagy választéka.
Hangverseny- és szalon-har-
moniumok. Prolongement és
Pereussióval. Templomok és
iskolák számára 100 forinttól
fölfele.

Több évi jótállás!

Árjegyzék kívánatra
bérmentve küldetnek.

J. Heitzmann és fia

es. kir. udvari zongoragyáros

Első rangú gyár, mely külö-
nösen arról nevezetes, hogy
a legtartósabb hangszereket
készíti. Zongorái az egész vi-
lágban el vannak terjedve. S
mindenütt egyaránt kelendő-
ségnek és kedveltségnek ör-
vendenek. Birja a legmaga-
sabb kitüntetések.

! Szászangyi tréfa!

Grelot (csörgő) polka

kézre való csörgővel együtt

kapható minden könyv- és
zenemű-kereskedésben.

HEVESI B.

zongoragyáros

Kitünő hazai gyártmány,
mely különösen szoliditása
és tartóssága által tűnik ki.
Ezen minden tekintetben
ajánlatos zongorák függönyök-
ségét a társulat birja s zong-
oratermében mindig megte-
kinthetők.

Uj találmány!

**Vonó hangszerek,
hegedűk
és gordonkák,**

melyek teljesen pótolják az olasz
mesterek műveit. A hang ép oly erős
és nemes, mint a régi hangszereké.

Noebe készítményei!

Csakis a Harmoniánál, Buda-
pesten kaphatók.

Világhírű szaktekintélyek elismerés-
sel nyilatkoznak e feltűnést keltett
tűneményszerű hangszerekről
Egy hegedű ára, csinos tokban 100 frt.
Egy gordonka ára, csinos tokban
150 frt.

MARTIN WESSELY
zongoragyáros.

Különös speciális az úgynevezett
„Diminutiv” zongora, legkisebb alak
s mégis erős, tömör hang. Bár milyen
kicsi szobában is elfér. Az egész zong-
ora 1 1/4 méter. Különféle érmek.

Zenetanárok lakcímei:

Zongora.

- Aggházi Károly nemz. zen. tan. Akad.-ut 11.
- Bartay János " " Váci-utca 10.
- Schütze Rezső " " N.-korona-u. 4.
- Khayil Antal Thonet udvar
- Erney József " " Kerepesi-út 24.
- Huber Károly " " Uj tőzsde-épület
- Dr. Popper Armin Sugár út 80. sz.
- Ziegler János Király utca 35. sz.
- Koschirz János Sugár út 89. sz.
- Kindtner Károly Vas utca 17. sz.
- Vajdaffy Béla Külső dob utca 49.
- Tomka István Sebastyén tér 3. sz.
- Krisztinkovich Béla Hungaria szálloda
- Gobbi Henrik Ferenc-József rakpart 18. sz.
- Rausch Károly Hunyady utca 3. sz.
- Kuhn Miksa Károly körút 11. sz.
- Drescher Raimund Kerepesi út Kerepesi ndv.
- Sipos Antal Keskemeti utca Geisztház
- Zimay László Molnár utca 37.
- Székelly Imre Szerb utca 2.
- Avar Alajos Rákosi-utca.

Harmonium és Orgona.

Erney József Kerepesi út 24.

Enek.

- Aggházi Károly Akadémia utca 11. sz.
- Huber Károly Uj tőzsde-épület
- Pauli Richárd Dohány utca 28.
- Passy Cornet asszony Múzeum körút
- Igerics Katalin Lipót utca 6.
- Ulrich Cécilia Albrecht ut 6.
- Schmidt József Lipót utca 19.
- Puks Ferencz Klauzál utca 4.

Zeneszerzés.

- Aggházi Károly Akadémia utca 11.
- Erney József Kerepesi út 24.
- Puks Ferencz Klauzál utca 4.
- Huber Károly Uj tőzsde-épület
- Nicolitsch Sándor Kazinczy utca 17.

Hegedű.

- Huber Károly Uj tőzsde-épület
- Gobbi Alajos Magyar utca 36.
- Pischinger Alajos Dohány utca 45.
- Kis Péter Sándor utca 5.
- Frankhauser Károly Diófa utca 18.
- Mészáros József Tuzoltó utca 10.

HOYER

vonó-hangszer készítő

Gyönyörű imitációk külö-
nösen műkedvelők figyel-
mébe ajánlatosok.

EHRBAR

világhírű zongorái.

Ezen hangszerek a zongora gyártás
remekei közé tartoznak. Tartósságra
utólérhetlenek, ezen tulajdonságnak
köszönheti e gyár nagy hírnevét.

Kaphatók:

- Szalon Stucz, diófa
 - " " fekete
- keresztthurozott és egyszerű.